

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei; Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”. Iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
---	---	---

„Pe turta catolică“

Sub acest titlu a apărut în *Telegraful Român* un articol semnat de I. P. C. Arhim. Scriban.

Il publicăm în loc de răspuns la pledoarea celor de pe Târnave, cari ca prim argument pentru unirea cu Roma ne dau... avantajile unei organizații monahicești model. Și, mănecând desigur dela metodele post o mie șapte sutane, încheie cu oftatul: O, de ne-ar da acest Dumnezeu Bun un om de stat... să ajute celor ce luptă (?) pentru împlinirea marelui porunci a Mântuitorului (!?). Adecă, mai pe românește, care să ordone unirea cu Roma, căci totdeauna mobilul sfințelor uniri a fost sila, ordinul.

„Turta” aceasta a pământat-o, cam în sec ce e drept, și directorul unui ziar din Capitală. La Blaj, însă, e coaptă de mult.

Vremurile sunt acum mai încălcite, că e război. Gândurile sunt mai aprinse și oamenii stau mai puțin să cugete tihnit. In asemenea împrejurări însă, este mai lesne să-ți strecuri gândurile spre care țintești tu.

Deci ce mai prilejuri nimerite, pentru caracatița catolică, de a-și întinde lăbuțele spre ce poștește dumneaei! Dacă acum pomenim pe oștenii jertfiți în Bucovina și Basarabia, de ce să nu-și deschidă drum pentru ea? Că se potrivește, că nu se potrivește, — aceasta e altă vorbă. Ea cearcă însă să-și găsească îndreptățire și pentru ea și să-și facă culcuș între noi.

In *Ecoul* din Arad (30 Iulie a. c.), cetim că s'a făcut pomenire, pentru cei căzuți, la biserica unită din București. Foarte bine! Se putea face și să rămâie în granițele firești ale unei pomeniri. Faci parte din Țara românească, te rogi pentru vitejii ei. In felul acesta, avem înainte o faptă legiuită și cinstită.

Dar să folosești asemenea prilejuri pentruca să-ți strecuri gânduri cari n'au fost și nu pot fi ale noastre?

Făcut-a însă cineva astfel? Apoi uite că în *Ecoul* avem cuvântarea rostită de Păr. Dr. Titus Mălai, protopopul unit din București, care între altele, a spus: „... Busola orientării noastre naționale s'a orientat dealungul veacurilor după magnetul crezului creștin al Romei eterne“.

I'auzi minune! Când oare s'o fi petrecut starea aceasta, ca să căutăm noi zarea Romei? N'avem cunoștința de așa ceva, fiindcă învățătura cărților ne spune că noi am căutat spre Răsărit, iar nu spre Apus.

Nici nu era făcută dăra privirii spre Apus, fiindcă la început însuși Apusul privea spre Răsărit. Pe vremea aceea, însuși scrisul creștinesc în Roma nu era în limba latină, ci în cea grecească. Aceasta e dovadă de atârănarea Apusului de Răsărit.

Iustin Martirul a scris grecește în Apus. Noi, care eram în Răsărit, cum era să ne îndreptăm spre Apus? Pe măsură ce trecea vremea, șivoiul ocârmuirii se îndrepta tot spre Răsărit. Constantinopolul ajunge a fi inima împărăției. Impărați romani, ca Iustinian, se ridicau la o strălucire nemaipomenită, dar în Răsărit, nu în Apus.

Atunci cum noi era să ne îndreptăm spre Apus? Aceasta se află numai în mintea Părintelui Mălai, dar nu în istorie.

Atârănarea noastră a fost de scaunele vlădicești din dreapta Dunării. De Roma nici pomenială. După ce ne-am întocmit în principate, am ajuns a atârna de Constantinopol. Cu drept cuvânt, întru cât Constantinopolul vărsa raze de lumină și de orânduire bisericească. Chiar și în laturea obștească a vieții de cultură, el era orașul lumină.

Numai să citească cineva cele 2 volume *Lettres byzantines* de Charles Diehl și va vedea că însuși Apusul a venit și a făcut dreptate Răsăritului. In evul mediu, apusenii dăduseră

îndărăt. Erau ca niște barbari. Așa-i numește Charles Diehl pe cruciații veniți la Constantinopol.

La puțin timp după aceea, am răsărit și noi cu principatele noastre dela Dunăre. Era în firea lucrurilor să privim spre Constantinopol. Apoi atunci, dacă era așa, care a fost în vremea când noi ne-am orientat după Roma? Ba încă Păr. Mălai zice că „dealungul veacurilor“, adică în totdeauna.

D'a bine le mai știe Sf. Sa și cum se pricepe să le potrivească! Numai că și-a rostit cuvântarea înaintea unei lumii alese, care va fi știut ceva în asemenea treburi. Apoi dacă nu vorbești înaintea unor oameni fără carte, cum te poți rosti în felul acesta? Cu asemenea prăpăstii poți ținea sus steagul unei Biserici? De! Știm fumurile Bisericii uniata, că ea ni-a adus marea cu sarea. Uite-o însă cum bâiguie, prin teologii ei, când se apucă de treabă cărturărească! Spune gogoși și pofteste ca lumea să se uite în gura ei.

Și nu e unul. Sunt mai mulți care s'au apucat acum să vorbească astfel. A ieșit o carte nouă din țarcurile dumnealor, cu numele de „Latinitatea Bisericii românești“ de Păr. Dominic Neculăeș, doctor în teologie și filosofie dela Roma. Despre ea găsim un foileton măgulitor în ziarul Unirea (București, 25 Iulie a. c). Cuprinde însă tot prăpăstii ca ale Pr. Mălai.

Ce spune, e dela alții. Se sprijină pe cunoscuții noștri istorici. Doar toți ne-au învățat că noi am fost creștini de limbă romană, fiindcă cuvintele noastre despre credința noastră sunt latinești.

Ei, dar asta e tot una cu a ne fi luat după cârmuirea dela Roma? Nu, faptele dovedesc numai că am avut pecete latinească pe credința noastră, dar asta nu e tot una cu privirea spre Roma. Nu, fiindcă pe atunci însăși Peninsula Balcanică era străbătută de limba latină.

Deci, dacă noi aveam graiul latinesc în cuvintele credinței noastre creștinești, este fiindcă așa le aveam de peste Dunăre. De aceea putem vorbi foarte bine despre latinitatea creștinismului nostru dela început, fără furișarea unițiilor că asta ar fi însăși atârănarea de Roma.

După Păr. Neculăeș, abaterea noastră dela creștinismul de tulpină și cuprins latin începe abia din veacul 9, din pricina Bulgarilor.

Dar aceasta este numai joc de vorbe. Cum ne-am abătut noi dela peceta latinească a graiului nostru creștinesc? Prin Bulgari a intrat numai terminologia slujbelor bisericesti, dar ea n'a înlocuit vechile numiri privitoare la cuprinsul credinței noastre. Am zis totdeauna *cruce* și

bolez și *împărtășanie*, iar numirile slave au stat mai de pe lături. Cine a zis *pricistanie* în loc de împărtășire? Nimenea.

Deci n'a fost o abatere dela creștinismul nostru latin de baștină. Am păstrat ce am avut din vechi, dar aceasta fără Roma și fără slujitorii ei. Am păstrat prin simțul și inima noastră.

Uniții nu spun acestea cu limpezime și bolmojesc lucrurile. Deci avem latinitate fără ei și fără Roma Papilor. Avem latinitatea din graiul dela Traian și numirile creștinești dela coloniștii lui și de peste Dunăre. Astea nu le spun cum trebuie trâmbițașii uniției și de aceea trebuie să le strigăm noi.

Ne lăudăm cu Roma Cesarilor și cu ce avem de la ea, dar nu cu ce a urmat după aceea.

Nu merge cu cenușa trasă pe turta catolică.

Arhiz SCRIBAN

Religia și Biserica în Bizanț.

(După Steven Runciman)

(Continuare din Nr. 38).

de: Prof. C. Rudneanu.

Patriarhul Constantinopolului Nestorius a emis teoria celor două naturi a lui Hristos, natura cea umană și cea divină. Această mișcare a devenit nepopulară, fiindcă atacă pe sf. Fecioară Maria care-și pierdea titlul de mamă a lui Dumnezeu. Alexandria s'a unit cu Roma împotriva lui Nestorius și cu întreaga lume bizantină. Al treilea sinod ecumenic dela Efes era dominat de personalitatea patriarhului alexandrin *Ciril*, care s'a pronunțat contra lui Nestorius. Câteva biserici din Siria s'au separat și au format organizațiuni independente, protejate de Perși. Nestorienii au pătruns până în China și astăzi religia lor mai dăinuiește în munții *Kurdistanului*. Patriarhul *Dioscor* al Alexandriei înclina spre monofisitism și de aceea sinodul ecumenic dela *Calcedon* l-a condamnat pe *Dioscor*. Monofisiții au fost declarați oficial de eretici și astfel persecutați. În discuțiile teologice ale monofisiților, chestiunile politice erau enorme. Aproape două secole a ținut chestiunea monofisită, ea a dominat istoria imperiului. La al V-lea sinod ecumenic ținut la *Constantinopol*, 553, Justinian a vroit să încerce un compromis, dar a eșuat. Al șaselea sinod dela Constantinopol, 680, a denunțat compromisul cunoscut sub numele de *monotelism*, favorizat mai ales de împărații

heraclieni, dar era prea târziu, bisericile monofisite s'au separat și s'au convertit la islamism. În secolul al VIII-lea luptele contra icoanelor încep să fie puternice. Nordul Siriei a devenit un focar de puritanism. Leon supranumit Isaurianul vroia ca să impună puritanismul întregului Imperiu. Iconoclasmul propriu zis era o chestiune de cristologie: divinitatea lui Hristos putea fi reprezentată? Nu era o idolatrie venerarea icoanelor? Ușor putem observa că teologia iconoclastă era monofizită sau nestoriană. Iconoclasmul a eșuat fiindcă răpia poporului icoanele atât de iubite. Nestorius a atacat pe Sf. Fecioară Maria și Leon și succesorii săi pe Hristos și pe toți sfinții. Iconoclasmul a avut un succes foarte slab și de scurtă durată, el se baza mai ales pe armatele asiaticе, cari nu vedeau cu ochi buni mărirea și îmbogățirea Bisericii. Al șaptelea sinod ecumenic ținut la Niceea, 787, a condamnat iconoclasmul.

Biserica greacă a fost totdeauna favorizată de misticism și de scriitorii mistici. *Dimitrie Ariopagitul* și *Maxim Confesorul* au avut opere cari se ceteau dealungul imperiului. Vedem bărbați de o autoritate deosebită cari se ocupau la începutul secolului al XI-lea în timpul vieții lui *Simeon Noul Teolog*. Extremiștii contemplativi, conduși de *Palamas Athonitul*, cari spuneau că misticul este într'adevăr vizitat de aceeași lumină, care a strălucit pe muntele Thaborului.

Principalele eresii pe cari Imperiul trebuia să le combată erau aiurea; astfel a fost eresia maniheiană. Eresia maniheiană nu s'a manifestat puternic în interiorul Imperiului; în sec. al IX-lea o sectă dualistă, cunoscută sub numele de *paulicienii* s'a stabilit printre oamenii dela Eufurat și au format o republică religioasă. Vasile I i-a distrus din punct de vedere politic și i-a suprimat, alungându-i până la hotarele Bulgarilor. Bogomilii deasemeni s'au întărit în Bulgaria și prin problemele pe cari le puneau, neascultarea față de autorități, procreația copiilor, le considerau ca fiind păcate. Alexios I a găsit un cuib al bogomililor în Capitală și l-a distrus, șefii bogomililor au fost executați fără cruțare. Problema bogomililor n'a fost rezolvată decât în momentul, când Imperiul la sfârșitul sec. al XII-lea a pierdut cea mai mare parte dintre provinciile balcanice.

Biserica a fost divizată adeseori și de *schisme*. Din timpul iconoclasmlui, ca o consecință a acestei eresii, mulți preoți au fost destituiți și succesorii lor numiți oficial se aflau

răspândiți în Imperiu. Pacea însă n'a domnit nici în Imperiu. Când patriarhul Ignățiu a fost depus fără de cauză de Mihail III Bardes, jumătate din cler a preferat să plece în exil decât să-l recunoască pe succesorul său Fotius; în sinodul dela 789 destinat păcii între cei doi patriarhi, multe episcopi erau reprezentate prin câte doi episcopi. Schisma n'a fost terminată, decât atunci când Ignățiu fu restabilit în funcțiunea sa mare. O schismă analogă s'a produs mai târziu; Leon VI, ultragiând legea și morala s'a căsătorit a patra oară, și l-a depus pe patriarhul Nicolae fiindcă acesta l-a excomunicat.

Și așa Biserica a trebuit să sufere mult. Ne sunt binecunoscute luptele dute între Constantinopol și Roma. Ea a triumfat până la sfârșit. Steven Runciman spune: că Biserica bizantină a fost o admirabilă Biserică de Stat. Riturile somptuoase au menținut majestatea Imperiului, sfinții și icoanele sale au ridicat poporul și l-au făcut ca să nu se supună unei reguli streine, edificând sentimentul naționalității.

De secole dearândul opresiunea turcă i-a forțat pe ortodocși ca să învețe arta umilinții, de a trăi în umbră; dar atâta timp cât Constantinopolul a fost orașul creștinătății libere, Biserica sa a rămas organizația religioasă cea mai civilizată pe care a cunoscut-o lumea vreodată până azi.

Antinomie dăunătoare.

Rețin, pentru câteva clipe, bunăvoința cititorului asupra unei probleme de o deosebită importanță, nu atât pentru a-i demonstra coliziunea unor legi, ci pentru a susține împreună cu mine — desigur cu mai multă competență — repararea unei nedreptăți aduse instituțiilor de veche cultură teologică din partea Soarelui-Apune, ale țării noastre.

Este problema Academiiilor teologice ortodoxe ardelenе — accentuez ortodoxe, pentru că celelalte Academii ale confesiunilor se bucură de alt tratament — existente din zorii secolului al XIX-lea, sub denumirea de „Institute teologice“, transformate în școli superioare (Academii, 1923) — conform vederilor congresului național-bisericesc din 1873, ținut în Sibiu, centrul ortodoxismului ardelen — și, potrivit cerințelor culturale ale vremurilor noastre.

Socot ca neavenit un mic istoric al acestor institute, prea cunoscut de sufletul ardelen și, de accia, întrăm de-a dreptul în partea ce ne-a

îndrituit să dăm acestui articol titlul de mai sus.

Sfântul Sinod al sfintei noastre Biserici, într'un regulament, mai vechiu, al legii pentru reorganizarea învățământului teologic, se pronunță, la capitolul Academiiilor teologice, astfel:

1. Academiiile de teologie ortodoxe sunt Institute de învățământ cu caracter academic și stau sub conducerea Sf. Sinod al Bisericii ort. române, exercitată canonic prin chiriarhul și consiliul eparhial al locului.

2. Scopul Academiiilor teologice este de a forma clerul și personalul didactic și administrativ bisericesc: preoți, profesori, secundari de religie, funcționari bisericești de toate gradele, dându-le o instrucție superioară și temeinică educație religioasă.

3. Învățământul în Academiiile de teologie durează 4 ani.

4. Frecvența cursurilor este obligatorie.

5. Academiiile de teologie conferă titlul de „licențiat în teologie“.

Conținutul acestor articole regulamentare, au fost cu prisosință îndeplinite de conducătorii academiilor teologice Ardelene; fără a putea însă, conferi și titlul de licențiat în teologie (licențiat însemnează doar atât că celce a învățat o profesiune, o meserie, are dreptul să și o profeseze) fapt, ce a dat anză la interesante discuțiuni și tipăriri de broșuri mai mult ori mai puțin academice.

Amintitului paragraf, nu i sa dat deslegarea legală, până la publicarea legii de organizare a învățământului teologic, publicată în Monitorul Oficial din 19 Maiu 1938, prin care se recunoștea și de drept, prin art. 9, că: „Academiiile teologice conferă titlul de „licențiat în teologie, titluri ce nu pot fi conferite decât de școli cu caracter superior.

Acest decret-lege își justifică rațiunea existenței, bazat pe realitatea vieții studioase din Academii, fiind elaborat — azi însușit și de Sf. Sinod — de P. S. S. Episcopul Nicolae Colan al Clujului.

Dar când se părea această chestiune închisă pentru totdeauna dându-li-se însăși posibilități acestor școli superioare, atât de îngreuiate în trecutul apropiat, de milenara asuprire maghiară, să se desvolte sub auspicii de părinte ocrotitor, iată că apare o lege nouă — și aceasta cea cu pricina — de raționalizare a învățământului universitar, prin care din nou Academiiile ardelene sunt reduse la rolul de cenușotche ale învățământului teologic, integrându-le în rândul școlilor speciale, adică punți de trecere între învățământul secundar și universitar.

Iată cum se clarifică și ce se spune în arti 15 al amintitei legi: „Școlile speciale sunt școl de învățământul *intermediar*, între învățământul superior și cel secundar. Ele sunt conduse de un director numit de ministru. Sunt școli speciale: Academiiile teologice, Institutul de educație fizică și Academiiile de arte frumoase“.

Apariția acestei legi, care a făcut multă durere inimii ardelene, ne pune în fața unei isbitoare antinomii sau coliziuni de legi.

Dreptul Roman, a fixat o serie de principii cari caută să rezolve aceste cazuri, dând îndrumări precise de preferare a unei legi din două sau mai multe în astfel de cazuri.

Astfel: se ia în considerare autoritatea legislativă cea mai superioară care are întâietate față de cea mai mică și din două legi de aceeași legislațiune, etate și de grad de indigenat, premerge cea specială celei generale.

În cazul nostru, ne aflăm în fața a două legi, privitoare la organizarea învățământului; a unei legi speciale aceea de organizare a învățământului universitar (lege generală). În astfel de cazuri, doctrina și jurisprudența e clară, stabilind principiul, că legea specială trece totdeauna înaintea celei generale; o lege specială neputând fi abrogată decât tot printr'o lege specială.

Nu se cere acum în prag de un an școlar, decât o clarificare a acestei antinomii dăunătoare, din partea celor ce conduc Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor.

Căci mare greșeală ar fi o sacrificare de acest fel — nu tocmai leală — a Instituțiunilor de cultură teologică superioară din Ardeal care și-au avut rostul lor în timpuri grele și au încă de îndeplinit o misiune marelui sfântă, în acest colț de țară.

Petru P. Boieru.

Misionarism în Basarabia.

Drumul larg dar înțelenit croit de nemuritorul Șaguna se continuă ca un fir de aur prin o nobilă activitate, menită să desăvârșească grandioasa operă a marelui legislator, cu tendința de a da instituțiilor directive în conformitate cu scopurile sfinte, care să corespundă trebuințelor sufletești ale credincioșilor din orice timp.

Biserica activă consecventă principiilor șaguniene și de astă dată și-a manifestat prin

faptă adevărată ei conștiință ortodoxă a sufletului românesc, pe care veacurile de cumplită vitregie nu au putut-o niciodată întuneca.

Biserica luptătoare, Biserica conștientă de chemarea sa superioară, chiar în împrejurările cele mai turburi, știe să-și pună în lucrare toată puterea creatoare, spre a nu fi cutropită de valurile agitate și primejdioase ale epocii prin care se strecoară, iar prin atitudinea sa de neodihnită activitate, iese mai purificată și mai desăvârșită.

Aceasta a fost și este Biserica învrednicită azi din mila lui Dumnezeu să-și mobilizeze suflete alese trimițându-le în Basarabia și dincolo de Nistru, unde s'au stins de mult candelile purtătoare de duhuri divine, spre a-și da mâna cu frații, aceiași fii ai unicului Părinte într'un elan de convingere și simțire divină.

Nici în urma persecuțiilor sfinților martiri cu crucea purtată de ei prin întunecul catacombelor, nici în urma năvălirilor barbare urmate de năpraznice războaie, sufletele fiilor Bisericii, n'au simțit mai mult lipsa de frați adevărați cari să le dea hrana cuvântului lui Dumnezeu, după ce atâta timp au fost întorși și lepădați din vechile fundații spirituale și aruncați în negura satanică a imperialismului iudeo-bolșevic.

Râurile de lacrimi și de sânge cari au curs în decursul celor 25 ani de stăpânire bolșevică, cer adierea unui puternic duh creștin pentru secarea lor.

Imensele terenuri presărate cu cimitire, rodul instinctelor primitive, cer o desinfectare și redresare spirituală.

Cuvântul Sfintei Scripturi, nemodificat, va trebui semănat de păstori adevărați și numeroși; operă extrem de grea, dar de mare importanță, căci în timpuri de grea cumpănă la toate popoarele creștine, dar mai cu seamă la poporul nostru, pârghia de salvare a fost Biserica, propovăduitoarea cuvântului lui Dumnezeu prin adevărații ei păstori.

Războiul apocaliptic de azi, care clatină din temelii globul nostru pământesc, pe lângă importanța de ordin politic și economic preconizată în cabinetele conducătorilor de state, pe cari fatalitatea i-a pus la cârma destinului omenești vremelnice, trebuie privit și din punctul de vedere spiritual.

Cugetarea adâncă a dumnezeiescului cuvânt a izbit în față hidra bolșevică, stârnind iarăși legiunile luptătoare, răsturnând idolii și deschizând bisericile.

„Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și acestea toate se vor adăuga vouă“ (Matei VI. 33). Această frază este o deviză, este toiagul sfânt cu care Mântuitorul izbește și sfarmă lanțurile robitoare ale nebuliei comuniste, care a căutat să nimicească tot ce este mai scump într'o țară, *familia și Biserica*.

În situația aceasta tristă, în care se sbate omenirea secolului nostru, avem obligația cu atât mai mult să apelăm la ajutorul indispensabil al cuvântului divin.

Misionarii cuvântului divin în Basarabia și peste Nistru, vor trebui să strige clar și tare tuturor: „*Cugetați din nou cugetările lui Dumnezeu!*“

Căci cugetarea prin cuvânt a fost mijlocul de care s'a folosit religiunea creștină în lățirea și desfășurarea adevărilor ei vecinice. „*La început era Cuvântul*“ (Ioan I, 1).

Mântuitorul nostru Iisus Hristos, iar după El apostolii, au însoțit învățătura lor de cuvânt cu acte de o covârșitoare putere morală, punând sub ochii închinătorilor lor cel mai desăvârșit model de viață pământească.

Acest procedeu va trebui urmat de misionari pentru a putea eclipsa nu numai otrava bolșevică ci și acțiunea sectelor religioase de care este contaminată Basarabia și despre cari secte, durere, nu se amintește nimic și nici nu se iau măsuri contra lor, după cum s'au luat măsuri față de leprele iudeo-comuniste, cu toate că pericolul ce-l reprezintă aceste secte este cunoscut, căci nu în zadar într'o carte oarecare li-se dă acestor secte următoarea definiție: „*Sectele religioase sunt torpilele iudeo-masonice prin cari vor să dinamiteze Biserica creștină*“.

Mișcarea sectară a luat proporții îngrijorătoare în Basarabia unde sectarii au fost instrumentele imperialismului comunist. În privința pericolului sectar s'a sezizat revista „*Raza*“ din Chișinău în No. 529 din 6 Martie 1940, cu articolul intitulat: „*Stăvilirea propagandei sectare*“.

Având în vedere marele pericol ce-l prezintă sectele pentru existența și spiritualitatea poporului român în general, singura soluție este suprimarea radicală a funcționării sectelor din tot cuprinsul țării noastre, căci altfel zadarnică și fără nici un folos va fi „*virtutea dreptății, prietenia, iertarea, ajutorarea și jertfirea, înnăbușirea egoismului și a iubirii de sine, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și destoinic spre tot lucrul bun*.“ II Timoteiu, III, 17.

Pr. C. Pițigoi

Etnicul Național.

Este neîndoios că prin democratizarea Europei, problema etnicului a fost internațional eliminată din cadrul preocupărilor legate de viața Statului.

Revoluția franceză, creînd o nouă concepție de gândire, a produs, ca un corolar al confundării etnicului în contingentele democratice, minimalizarea organicității noțiunii *etnic*, subvaluându-l exclusivismului materialisto-raționalist și reducându-l la un fond pur biologic.

Constelația filosofică Jean Jaques Rousseau, Deskartes, Kautsky și Marx, a determinat complexul de nuanțări definite mai resonant prin rețeta antropomorfică Hegel - Schelling — din veacul al optsprezecelea.

Entitatea biologică, singularizată la o banală indiferență nominativă: *persoana, omul factor numeric*, a avut darul pervertirii a tot ceace însemna continuitate națională, spiritualitate, întreg național.

Fenomenul de diversitate în gândire și acțiune al veacului optsprezece, culminând în reducerea Divinității la atotputernicia materiei, imprimat bătrânului nostru continent, în veacul al nouăsprezecelea, o scrântită judecată, remarcată cu întregul ei confort de aderențe și nexuni, realităților naționale, diformându-le la necunoscut.

Este firesc deci, ca spiritualitatea veacului premergător secolului nostru, să se fi prelungit ca o continuitate, până la porțile primului pătrar al acestui veac al civilizației, ca apoi să se cantoneze într'un complex de forme alogene menite prin substanța lor cloroformizantă să acciduleze la pulverizare *ideea națională*.

Materialistul cartesian, însoțit de excentricismul Marxist și nihilismul lui Max Steiner, subjiindu-le, a diformat participarea elementelor omogene la aderențele istorice, singure în măsură să trezească colectivitatea națională la conștiința organicității ei gregare.

Cadrul caricaturizat, în care s'a consumat problema etnicului, ca punct centrist de desăvârșire a unității naționale, primește azi, în lupta materiei contra spiritului: *bolșevism și naționalism*, justa ei expresie.

Etnicul trebuie plasat pe prima linie ofensivă în discernământul contra deparazitării a tot ceace prezintă altă factură decât națională.

Țelina împământenită de paladini filosofiei veacurilor trecute, prin democrație și liberalism, trebuie extirpată din răsadnițele tuturor apartamentelor naționale, la maximumul de eficacitate.

Individul încorporat colectivității, națiunii, neamului de apartinență, fasonat după preceptele dresajului educaționist, se va asimila organic, în spiritul activist al majorității, dirijat prin disciplină și organizare, la conștiința existenței proprii cu comune drepturi, răspunderi și îndatoriri.

Nu interesează metoda, scopul va fi unic: *educația prin spiritualizare*.

Forma: *etnocrată religioasă și eroică, deci:*

Asociate, vor da sinteza fondului: *național, cu conștiința istorică și conținutul gregar*.

Filosofia combativă, opusă cărdășiei raționalismului patent veacurilor optsprezece și nouăsprezece, reprezentată prin Pascal, Lemaritaine, Montalambert și Giambatista Vico, își va găsi cea mai temeinică expresivitate, prin destrucția materiei, în curgerea veacului civilizației.

Pr. A. Gh. Mihailoviciu

ȘTIRI

P. S. Episcop Veniamin al Caransebeșului oficiază întâia liturghie arhierescă în orașul transnistrian Balta. Prea Sfințitul Părinte Episcop Veniamin al nostru, atras de frumuseța lucrării misionare începute în Sudul Basarabiei, trecând Nistrul a oficiat Dominică sfânta liturghie în orașul Moldovenesc Balta. Cu voia lui Dumnezeu, liturghia arhierescă săvârșită întâia dată după cine știe câți amar de ani în mijlocul fraților noștri moldoveni, însemnează biruința Crucii lui Hristos și a dragostei de frate pentru cari distanța în timp sau spațiu nu are valoare. Rugăciunile Prea Sfințitului Episcop Veniamin, pentru mângâerea îndepărtaților și înstrăinaților Români sunt însoțite de ale noastre rugăciuni pentru ca unirea Românilor de pretutendeni să devie cât mai curând realitate.

Facultatea teologică din Iași se mută la Cernăuți. Facultatea de teologie din Chișinău mutată vremelnic la Iași împreună cu cea a universității cernăuțene refugiate la Suceava, se reasează în Capitala frumoasei Bucovine și-și inaugurează deschiderea cursurilor la 1 Noembrie.

Doi eroi ai războiului din Răsărit. Săptămâna trecută au căzut pe frontul din răsărit două personalități alese din lumea ostășească. Sunt generalul Alexandru Ioanișiu, șeful Marelui Stat Major Român și general-maiorul von Schobert Comandantul armatelor germane. Jertfa celor doi eroi constituie pecetea scumpă a răscumpărării pentru liniște și civilizație a Răsăritului European, anarhizat de bolșevici.

Vecinică fie amintirea lor!

Kievul a căzut. După lupte înverșunate, Capitala Ucrainei a fost cucerită din mâna bolșevicilor. În bună parte orașul ucrainean a fost distrus de Rușii conștienți de pierderea lui cât și de luptele crâncene ce s'au dat acolo timp de câteva săptămâni. În orice caz, pierderea Kievului înseamnă o mare pierdere pentru bolșevici, pe care dealtfel o recunosc și cei noui prieteni ai lor, Englezii.

Comunicat

Nr. 4820 Sc. 1941

Arhiepiscopia Chișinăului ni-a trimis următoarea prea mișcătoare adresă:

„Prea Sfințite,

În urma urgiei comuniste care s'a abătut asupra scumpei noastre Basarabii, a rămas, în această provincie, multă ruină, jale și pustiere.

Între altele, întreaga avere a Arhiepiscopiei Chișinăului a fost prădată și incendiată de barbarii bolșevici.

Trebuie dar să reclădim din temelie viața bisericească, națională și economică în Basarabia.

N'avem fonduri însă nici pentru începutul unei activități misionare și culturale — cât de modestă, iar nevoile sunt multe și urgente.

De aceea, facem un apel călduros către toate Eparhiile din Țară și către întregul cler al Bisericii noastre ortodoxe române ca să ne vină în ajutor.

1. În primul rând rugăm să ni se trimită calendare bisericești de perete, pe anul în curs, 1941, tipărite și rămase neîntrebuințate, spre a fi distribuite gratuit credincioșilor din cuprinsul Eparhiei noastre și eventual în Transnistria.

2. Avem nevoie de un număr cât mai mare de cărțile de rugăciuni spre a fi date, tot gratuit, credincioșilor și mai ales copiilor la începutul anului școlar, ce se apropie; căci stăpânirea anticreștină comunistă a încercat să otrăvească în primul rând sufletul tineretului.

Deasemenea ne trebuiesc broșuri și cărți religioase spre a fi împărțite poporului, deoarece depozitul Nostru eparhial, cu literatură religioasă a pierit în flăcările incendiului aprins de mâna criminală a iudeo-comuniștilor.

3. Tot astfel a fost nimicită și frumoasa bibliotecă de pe lângă Consiliul Eparhial din Chișinău, care cuprindea un adevărat tezaur de literatură teologică.

Rugăm deci ca să ni se trimită cărți teologice și patriotice, precum și colecții de reviste bisericești, fie din rezervele și depozitul Eparhiilor, fie prin donațiuni personale din partea clerului.

În acest fel, cu ajutorul fraților tuturor eparhiilor din Țară, sperăm că vom putea reface în scurt timp biblioteca centrală eparhială de pe lângă Arhiepiscopia Chișinăului.

Dacă costul expedierii acestor cărți nu va putea fi suportat de către donatori, respectuos Vă rugăm ca ele să fie adunate și păstrate deocamdată în depozitul acelei Eparhii întrucât noi nu dispunem în prezent nici de mijloace pentru transportarea lor.

4. Multe biserici din Eparhie au nevoie să fie înzestrate cu cărți de ritual. De aceea, Vă rugăm să ni se trimită cărțile vechi, mai ales cele tipărite cu litere cirilice, scoase din uz.

5. În fine, năzuim a reînfința revista „Misionarul“, în jurul căreia timp de 11 ani se grupau multe forțe creatoare ale misionarismului nostru ortodox românesc și care apărea cu binecuvântarea Sf. Sinod ca „Organ al comisiei ortodoxe române“, având colaboratori și abonați pe tot întinsul Țării și chiar departe peste hotarele ei.

Mai ales acum, când pentru Biserica noastră se deschide un nou vast câmp de activitate misionară, anume reîncreștinarea regiunilor românești de peste Nistru și poate chiar a întregii populații din fosta Rusie, păraginită și sălbătecită de regimul antihristic comunist.

Pentru a putea pași de îndată la reeditarea revistei „Misionarul“ este nevoie de un ajutor grabnic și real din partea tuturor eparhiilor, prin procurarea de abonamente și colaborare. Dacă fiecare Eparhie ne-ar asigura dela 50-100 abonamente (a treisute Lei anual) și ne-ar avansa imediat parte din costul lor, am putea pași îndată la tipărirea revistei, posedând un material bogat și de actualitate.

În nădejdea că apelul nostru va găsi un răspuns viu în sufletele conducătorilor Bisericii ortodoxe române și a întregului cler, Vă rugăm a primi frățești îmbrățișeri și călduroase mulțumiri.

ss. **Efrem Tighineanu**
Arhiepiscop Locotent

*

Atât în urma creștineștei datorii de a le veni fraților noștri întru grabnic ajutor, cât și din dorința de a avea o icoană reală despre stările de acolo, cari desigur vor constitui o bună parte din conținutul revistei, On. preoțime să se anunțe aici neîntârziat atât cu abonamente cât și cu cărți, fie dela sine fie dela bunii credincioși din parohii pe cari apoi, centralizându-le, le vom trimite.

Caransebeș, în 22 Septemvrie 1941.

Consiliul Eparhial

Nr. 4061 Sc. ex 1941.

DI. Dr. Victor Brătulescu, directorul Comisiei Monumentelor Istorice din București, a întreprins un studiu asupra frescelor dela Curtea de Argeș și dela Târgușor, în care scop s'au făcut clișee în culori după care urmează a se trage planșe însoțite de un studiu introductiv.

Paralel cu acesta, la unele icoane publicate de regretatul profesor N. Iorga s'au adăugat alte icoane, de asemenea însoțite de un studiu explicativ.

Volumele cari vor apărea, vor costa 600-700 Lei, cari să fie recomandate intelectualilor, pictorilor și tuturor celor amatori de artă religioasă, făcându-ni-se cunoscut numărul volumelor cerute până pe la 10 Octomvrie a. c. ca să putem aviza pe autor.

Caransebeș, în 25 Septemvrie 1941.

Consiliul eparhial

Librăria DIECEZANĂ din Caransebeș

și imbogățit depozitul de

obiecte și ornate bisericesti

Onoratele Oficii Parohiale sunt rugate a ne acorda toată încrederea vizitând magazinul nostru.

Cărți de Religie

Pentru școalele primare

de Arhiepiscopul Irineu Mihălcescu și Dr. Petru Barbu

Clasa I. . . Lei . . 25

Clasa II. . . Lei . . 25

Clasa III. . . Lei . . 30

Clasa IV. . . Lei . . 25

se capătă la „LIBRĂRIA DIECEZANĂ” Caransebeș.

SE AFLĂ DE VÂNZARE LA

FABRICA DE

LUMINI

A EPARHIEI CARANSEBEȘULUI

umini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi trebuincioasă la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, parastase, după cum se și cere aceasta de tradiția și cultul Bisericii noastre dreptmeritoare. :-:

Luminile se pot procura direct sau și prin epitropiile parohiale la

LIBRĂRIA „DIECEZANĂ” CARANSEBEȘ

La „LIBRĂRIA DIECEZANĂ”
din CARANSEBEȘ

se află de vânzare:

Smirnă kgr. à 440 lei

Tămâie (lacrimă) „ „ 340 „